

על הבנים, והיא תמיד פותחת בזכותם של ישראל.

ביון שפתחה - ותראהו את הילד, ילד שעשועים, שהם ישראל, שמתחטאים לפני מלכם (מאביהם) בכל, ומיד שמתחננים לפני הקדוש ברוך הוא, חוזרים בתשובה ובוכים לפניו כמו בן שבוכה לפני אביו. מה פתוב? והנה נער בכה. ביון שפכה, העברו (גשתברו) כל הגזרות הרעות של העולם. מה פתוב? ותחמל עליו, התעוררה עליו ברחמים ורחמה עליו.

והאמר מילדי העברים זה, שהם רפי לב, ולא מילדי העכו"ם שהם קשי ערף וקשי לב. מילדי העברים רפי לב מאבות ומאמהות לשוב לפני רבונם. ותקרא את אם הילד, שהיתה בוכה. זהו שפתוב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. הוא בוכה, ואם הילד היא בוכה.

אמר רבי יהודה, לעתיד לבא מה פתוב? בבכי יבאו ובתחנונים וגו'. מהו בבכי יבאו? בזכות בכי של אם הילד, שהיא רחל, יבאו ויתפנשו מן גלותא. ואמר רבי יצחק, פורקנא דישראל לא תליא אלא בבכי, פד ישתלמון ויכלון, בכי דמעוה דבכה עשו קמי אביו, דכתיב, (בראשית כ"ז) וישא עשו קולו ויבך. (אמר רבי יוסי אותו בכי דבכה עשו) ואינון דמעין, אחיתו לישראל בגלותיה. ביון דיכלון אינון דמעין בבכיה דישראל, יפקון מגלותיה, הדא הוא (ירמיה ל"א) דכתיב בבכי יבאו ובתחנונים אובילם.

ויפן כה וכה, ראה באותן

ותפתח, דא שכנתא, דקיימא עלייהו דישראל, פאימא על בנין, והיא פתחה תדיר בזכותיהון דישראל.

ביון שפתחה, ותראהו את הילד, (ירמיה ל"א) ילד שעשועים. דאינון ישראל, דמתחטאן קמי מלכיהון (כ"א מאביהון) בכלא, ומיד דמתחננן קמי קדשא בריהווא, הדרי בתשובה, ובכאן קמיה, פברא דבכי קמי אבוי, מה כתיב, והנה נער בוכה. ביון דבכי, אתעדו (ס"א מתתברי) כל גזרין בישין דעלמא, מה כתיב ותחמול עליו, אתער עלוי ברחמים, ומרחם ליה.

והאמר מילדי העברים זה, דאינון רפי לבא, ולא מילדי העבודת פוכבים ומזלות, דאינון קשי קדל, וקשי לבא. מילדי העברים רפי לבא מאבהן ומאמהן לאתבא קמי מאריהון. ותקרא את אם הילד. שהיתה בוכה, הדא הוא דכתיב, (ירמיה ל"א) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו', הוא בוכה ואם הילד היא בוכה.

אמר רבי יהודה, לזמנא דאתי מה כתיב, (ירמיה ל"א) בבכי יבואו ובתחנונים וגו'. מהו בבכי יבואו. בזכות בכי דאם הילד, שהיא רחל, יבואו ויתפנשו מן גלותא. ואמר רבי יצחק, פורקנא דישראל לא תליא אלא בבכי, פד ישתלמון ויכלון, בכי דמעוה דבכה עשו קמי אביו, דכתיב, (בראשית כ"ז) וישא עשו קולו ויבך. (אמר רבי יוסי אותו בכי דבכה עשו) ואינון דמעין, אחיתו לישראל בגלותיה. ביון דיכלון אינון דמעין בבכיה דישראל, יפקון מגלותיה, הדא הוא (ירמיה ל"א) דכתיב בבכי יבואו ובתחנונים אובילם.

ויפן כה וכה. (שמות ב') חמא באלין נ' אתוון, דמיחדין ליה ישראל בכל יומא, שמע

ישראל פְּעָמִים, דַּאִית בְּהוֹן כ"ה כ"ה תְּרֵי זְמַנֵי, וְלֹא חָמָא בֵּיה. וַיִּפֶן פַּה וְכַה וְגו'. פַּה וְכַה, אָמַר רַבִּי אֲבָא, פַּה חָמָא, אִי הוּוּ בֵּיה עוֹבְדֵין דְּכַשְׁרָן. וְכַה אִי זְמִין לְנַפְקָא מִנִּיה בְּרָא מַעְלֵיא, מִיָּד וַיֵּרָא כִּי אִין אִישׁ. חָמָא בְּרוּחַ קְדָשָׁא, דְּלֹא זְמִין לְנַפְקָא מִנִּיה בְּרָא מַעְלֵיא.

דְּאָמַר רַבִּי אֲבָא, פְּמָה חֲתִיבִין אֵינּוֹן בְּעֵלְמָא, דְּמַפְקֵי בְּנֵי מַעְלֵיא, יִתִּיר מְאִינּוֹן זַפְאִין. וְהָהוּא בְּרָא מַעְלֵיא דְּנַפְקָא מִן חֲתִיבָא, אִיהוּ מַעְלֵיא יִתִּיר, לְמַהוּי טְהוּר מְטָמָא. נְהוּרָא מְגוּ חֲשׂוּכָא. חֲכַמְתָּא מְגוּ טַפְשׁוּתָא. וְדָא אִיהוּ מַעְלֵיא מַפְלָא.

וַיֵּרָא. וַיֵּרָא דְּהָכָא, פְּלָא בְּרוּחַ קְדָשָׁא אֶסְתַּכַּל וְחָמָא, וּבְגִין כַּךְ אֶסְתַּכַּל בֵּיה וְקָטַל לֵיה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַבֵּב פְּלָא, לְמַהוּךְ לְהָהוּא בִּירָא, פְּמָה דְּאִזַּל יַעֲקֹב לְגַבֵּי הַהוּא בִּירָא, דְּכַתִּיב, (שמות ב') וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בִּיעֲקֹב פְּתִיב, (בראשית כ"ט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר. בְּמִשָּׁה כְּתִיב, וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בְּגִין דְּמִשָּׁה וַיַּעֲקֹב, אֶף עַל גַּב דְּבַדְרָגָא חָדָא הוּוּ, אֶסְתַּלַּק מִשָּׁה בְּהָאֵי יִתִּיר מִנִּיה.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הוּוּ אִזְלֵי בְּאוּרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָהוּא בְּאֵר דְּחָמָא יַעֲקֹב, וְחָמָא מִשָּׁה, אִי דָא הָוֵה הָהוּא בִּירָא, דְּחָפַר אַבְרָהָם וַיִּצְחָק. אָמַר לֵיה לָאו. אֵלָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתְבְּרֵי עֲלִמָא, אֶתְבְּרֵי הָאִי בִּירָא. וּבְעֵרֵב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, אֶתְבְּרֵי פּוּמָא דִּילֵיה, וְהָאִי אִיהוּ בְּאֵר דְּחָמוּ יַעֲקֹב וּמִשָּׁה.

מִתְנִיתִין. אֵינּוֹן דְּרַדְפֵי קְשׁוּט, אֵינּוֹן דְּתַבְעֵי רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא. אֵינּוֹן דְּאֶתְדַבְּקוּ בְּקִשׁוּרָא מְהִימְנָא. אֵינּוֹן דְּיַדְעִין אוּרְחוּי דְּמַלְכָּא עֲלָאָה. קְרִיבוּ שְׂמֵעוּ.

חֲמִשִּׁים אוֹתוּתוֹת שְׂמִיחָדִים אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם שְׂמֵע יִשְׂרָאֵל פְּעָמִים, שְׂיֵש בְּהֵם כ"ה כ"ה פְּעָמִים, וְלֹא רָאָה אוֹתָם בּוּ. וַיִּפֶן פַּה וְכַה וְגו'. פַּה וְכַה, אָמַר רַבִּי אֲבָא, כַּה - רָאָה אִם הָיוּ בּוֹ מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים. וְכַה - אִם עֲתִיד לְצַאת מִמֶּנּוּ בֵּין מַעְלָה. מִיָּד - וַיֵּרָא כִּי אִין אִישׁ. רָאָה בְּרוּחַ הַקְּדָשׁ שְׁלֹא עֲתִיד לְצַאת מִמֶּנּוּ בֵּין מַעְלָה.

שְׂאָמַר רַבִּי אֲבָא, פְּמָה רְשָׁעִים הֵם בְּעוֹלָם שְׂמוּצִיאִים בְּנִים מַעֲלִים יוֹתֵר מְאוּתָם צְדִיקִים, וְאוֹתוֹ בֵּין מַעְלָה שְׂיוּצָא מִן הַרְשָׁע הוּא מַעְלָה יוֹתֵר, לְהִיּוֹת טְהוּר מְטָמָא, אוּר מִתּוֹךְ חֲשָׁכָה, חֲכָמָה מִתּוֹךְ טַפְשׁוּתָא, וְזֵהוּ הַמַּעְלָה מֵהַכֵּל.

וַיֵּרָא וַיֵּרָא שֶׁל פֶּאן, הַכֵּל בְּרוּחַ הַקְּדָשׁ הַסְּתַפֵּל וְרָאָה, וּמִשׁוּם כֶּף הַסְּתַפֵּל וְהִרְגֵּ אֹתוֹ, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סַבֵּב הַכֵּל לְלַכֵּת לְאוּתָהּ בְּאֵר, כְּמוֹ שֶׁהִלֵּךְ יַעֲקֹב לְאוּתָהּ בְּאֵר, שְׂכָתוּב וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בִּיעֲקֹב פְּתוּב (בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בְּאֵר. בְּמִשָּׁה פְּתוּב וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. מִשׁוּם שְׂמִשָּׁה וַיַּעֲקֹב, אֶף עַל גַּב שְׂבַדְרָגָא אַחַת הָיוּ, הַתַּעֲלָה מִשָּׁה בְּזֵה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹתָהּ בְּאֵר שְׂרָאָה יַעֲקֹב וְרָאָה מִשָּׁה, הָאֵם זוֹ הִיְתָה אוֹתָהּ בְּאֵר שְׂחָפְרוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק? אָמַר לוֹ, לֹא. אֵלָא בְּשַׁעָה שְׂנַבְרָא הָעוֹלָם, נִבְרָאָה הַבְּאֵר הַזֹּאת, וּבְעֵרֵב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת נִבְרָא הַפָּה שְׁלָה, וְזֵהוּ הַבְּאֵר שְׂרָאוּ יַעֲקֹב וּמִשָּׁה.

מִשְׁנָה. אוֹתָם רוּדְפֵי אָמַת, אוֹתָם הַמְּבַקְשִׁים סוּד הָאִמּוֹנָה, אוֹתָם שְׂדִבְקִים בְּקִשְׁר נְאֻמָּן, אוֹתָם שְׂיודְעִים דְּרַכֵּי הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן, קְרִיבוּ וְשִׁמְעוּ.